

འཇམ་མེད་ཀྱི་ཕྱུག་པོ་འཇམ་མེད་ཀྱི་ཕྱུག་པོ་འཇམ་མེད་ཀྱི་ཕྱུག་པོ་

ཐོག་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འོང་ནས་འོང་།

图书在版编目(CIP)数据

目录学/东噶·洛桑赤列著:—北京:民族出版社,
2004.1

(东噶·洛桑赤列文集)

ISBN 7-105-05999-0

I.目... II.东... III.藏族—佛经—目录学—中国—古代—藏语 IV.G257.33

中国版本图书馆 CIP数据核字(2004)第 003222 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编:100013)

民族出版社微机照排 艺辉印刷厂印刷

各地新华书店经销

2004 年 3 月第 1 版 2004 年 3 月北京第 1 次印刷

开本:850mm × 1168mm 1/32 印张:10.375

印数:0001—3000 册 定价:17.00 元

该书如有印装质量问题,请于本社发行部联系退换
藏文室电话:64234411—6509;发行部电话:64227665

ལམ་ཁས་དབང་བྱུང་དཀར་སྒོ་བཟང་འབྲིན་ལས་མཆོག

བཤེས་གཉེན་ཕྱིར་བྱོན་གྱི་བྱང་ཆུ།

དུང་དང་འདྲ་བའི་སྒྲིག་བསམ་བཟང་པོ་འོ་སྒྲི། །
 དཀར་པོ་དགེ་བར་གཏད་པས་ས་ལམ་བཟང་། །
 རིན་ལུ་ལྷོར་བྱས་འབྲན་དཀརི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས། །
 པོ་ཏའི་ཏོག་ཅན་གངས་ཅན་ཡུལ་གྱི་འདིར། །
 ཆེ་བའི་སྒྲི་དབྱངས་དང་བཅས་འགྲོ་དོན་བསྐྱངས། །

དེ་ཡང་གངས་ཅན་སྤྱི་ལའི་སྒྲིན་སྒྲོངས་ཡངས་པོ། མཛེས་ཤིང་ཉམས་
 དགའ་བ། གཙང་ཞིང་ཡིད་དྲེང་བ། བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་རག་རྒྱན་ལ། རྣུ་
 མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ། རྣུ་མདོ་ཁམས་སྤང་བྱུག་བར་དབྱས་གཙང་བྱ་
 བཞི་ཞེས་ཀྱན་བྱ་གསུམ་པའི་ལྷོར་འཛིན་སྒྲིག་མོ་འདིར་མཁས་བཅུན་བཟང་
 གསུམ། འཆད་ཚོད་ཚོམ་གསུམ། མོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ། མཁྱེན་བཙེ་བྱས་
 གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་ས་བསྐྱན་འགྲོར་སྒྲིན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱར་འདེགས་ཤིང་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་གྲོ་ཆད་དགེ་བའི་ཆ་བ་དང་སྒྲིན་ལམ་ཅན་གྱི་ས་སྒྲོང་
 དང་། མཁས་གྲུབ་ལོ་པར་དུ་མ་རབ་དང་རིམ་པར་བྱོན་ནས་ཡུལ་གྱི་ཆེན་པོ་
 འདི་ཉིད་ཀྱི་བྱན་མིག་ཤེས་རིག་བསྐྱན་སྤྲད་པལ་བ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་
 ཁྱར་དུ་བཞེས་ཤིང་། ས་ཡི་གོ་ལ་འདིའི་ཆེ་མོར་གཟེངས་སུ་སྒྲིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 དང་རིག་གནས་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད།
 གཞན་ཡང་མེས་རྒྱལ་ནང་ས་དང་རྒྱ་བལ་སོགས་ནས་ཀྱང་སྒྲིན་པོ་སྒྲིན་ལྷོར་ལྷོར་ཅན་
 བཟང་པོ་མང་དུ་བྱངས་ནས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་བར་མཛད་འདི་ཉིད་རྒྱུག་
 རྒྱ་གཉེན་པར་མཛད།

འོད་སྟོན་རབ་བྱུང་འབར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་ཏུ་བྱ་མི་སམ་རྟོ་
 ཁ་དང་། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། འཕྲིག་མི་ལོ་ལྔ་བ། མར་པ་ལོ་ལྔ་བ།
 ལྷ་ཆེན་དཔོན་ས་པ་རབ་གསལ། བྱུ་རྒྱུ་འཕྲུལ་གསུམ། ས་བྱུ་པོད་མ་རྒྱལ་ལ།
 རྩེ་རེད་མདའ་བ། རྩེ་བཅུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བཅས་དང་དེ་དག་གི་སྤྱོད་མ་
 དང་ཡང་སྟོན་བརྒྱུད་པ་དང་བཅས་པས་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ཏུ་བཤད་མཁ་
 དང་སྟོན་མཁ་པོ་བཅུགས་པ་དང་འབྲེལ། དམ་ཚུལ་སྒྲ་རྒྱུར་གྱི་མཛད་པ་
 རྒྱལ་ཆེན་བརྒྱུད་ས་པས་འོད་གྱི་བྱུང་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་
 བཅུད་རྣམས་གཞག་གི་དཔྱིད་ཀྱི་མེད་གཤམ་ཆོས་མོད་འཕྱུལ་གྱི་ཆོས་པའི་རྒྱུར་
 ཆར་མི་མ་ལུས་བསྐྱེད་པར་བྱས་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྡན་པའི་ཆོས་ལྷན་པར་བྱས་
 བས་མེད་ལྷན་པར་བའི་ཆོག་ས་རྣམས་རང་གིས་འདུ་བཞིན་དེ་ལི་བསྐྱར་ས་རང་
 འོངས་སུ་བྱུང་ནས་རང་རང་རྣམས་དཔྱད་གྱི་གསོག་ཤེས་ཅི་དགས་བཞུགས་པ་ན་གོ་
 ལ་འདི་ལི་སྟེང་ཏུ་ཆལ་དང་ལྷགས་ཀྱིས་དཔེན་པའི་རྒྱུག་ཉག་སྤྱོད་པ་དག་
 གྱུར་དེ་སྟེད་དཔལ་ལ་ཆེན་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་སྟོན་ཚུན་མཁས་དབང་རབ་
 དང་རིམ་པས་ཤོད་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཆེད་བྱུག་རྩིས་རི་ལྟར་འཕྲིག་གནང་མཛད་
 པ་གསལ་པོར་མཛོད་སྟུབ།

དེ་ལྟར་བྱན་མིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་ཏུ་མ་དང་ལྷན་པའི་ཤོད་རིག་པ་འདི་ལྟ་
 གྱུར་ཆེད་དགོ་མཚན་གྱི་དཔལ་ཡོན་མཛོད་པར་འབར་བའི་འབད་པ་ཆེན་པོ་
 གནང་བའི་སྟུལ་བྱུང་གི་མཁས་དབང་གངས་ལས་འདས་ཤིང་། དེ་དག་གི་
 མཛད་འཕྲིན་ལ་རྩིས་སྤྱི་རངས་དང་། རྩིས་བྱན་ཆུ་མི་དཔོན་པ་དཔོན་གས་
 བསལ་ཅན་ཡིན་པེས་བྱུང་། རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུག་སྟོན་ཉག་སྤྱོད་ལ་ཤེས་
 རྒྱུ་ལ་ཀྱི་རང་རྒྱལ་ཅན་བདག་ལྟས་སྒྲ་ལྟེ་ལན་བརྒྱར་སྟུལ་བྱུང་དེ་དག་གི་མཛད་
 པའི་ཆ་གསལ་ཅན་བརྗོད་པར་དགའ།

འདིར་རྒྱལ་ས་སུ་བབ་པ་གཙུག་ལག་རིག་པའི་བྱུ་མཚོག་ཆེན་པོ། གངས་
 ཅན་པའི་ཉིགས་ཏུས་ཀྱི་སྟོན་མེ། འོག་རྒྱག་གཡང་ལས་འདྲེན་པའི་མཚོན་པོ།

མཁས་པའི་རྟོག་ཏུ་མྱུར་པ་མཚན་བརྗོད་པར་དཀའ་བ་དུང་དཀར་སྐྱོ་བཟང་
འཕྱིན་ལས་དཔལ་བཟང་པོ་མཚན་གི་མཚན་བཟང་གི་བདུན་མིའི་སྐབས་པ་ཆ་
ཤས་ཉམས་སྲུ་མུད་ནས་གང་དེའི་བཀའ་དྲིན་བསེལ་བའི་ཡུགས་ཀྱིས་དངས་
པའི་ལྷས་མཐུས་སྐབས་ཐོག་མཚན་ཐོས་དུན་རྟེན་ཡུང་བ་ནམས་ཅུང་ཟད་ཡི་
གེར་དཔོན་རྒྱའི་འདུན་པའི་གཡོར་སྤྱང་རང་གིས་གཡོས།

ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཞིན་དེ་ཉིད་ནི། སུན་ཚོགས་སྤྱད་རྟེན་རྟེན་
མཚན་དང་། དད་དང་ཤེས་རབ་བཅོ་ལྔ་དབྱུང་། ཞེས་པ་ལྟར་སྤྱད་རྟེན་རྟེན་
སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། གཞོན་ལྷའི་དུས་ནས་ཤེས་རབ་དང་སྤྱིར་རྒྱུ་སྤྱི་
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱད་དེ་འོངས་པ་སྐབས་པ་ཆེན་པོའི་རྟེན་སྤྱི་དུང་པ་
བཞེན་པ་ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་སད་པར་སྟོན་ཅིང་། ལུལ་བ་སྤྱི་མེད་བཅུ་
གསུམ་པས་དུང་དཀར་སྤྱི་མེད་བདུན་པའི་ཡང་སྤྱི་འཕྱུལ་བལ་དུ་རྟེན་བཟུང་
གནང་ཡོད། དེ་ནས་ལུལ་དང་གནས་བཟང་པོར་སྟོན་པའི་བཅོད་ནམས་ཀྱི་
མཐུལ་བཞེན་ནས་ལྟ་ལྟ་དུ་ཞབས་སོར་འཁོད་དེ་སེ་རུ་སྐབས་ཆེན་སྤྱིར་དུ་དགེ་
བའི་བཤེས་གཞིན་བཟང་པོ་དུ་མ་བཞེན་ཉི་ལྔ་དངས་པ་དཔེ་མེད་པ་བཞེན་པའི་
བཅོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་གཡོལ་བར་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྟས་
གཙོས་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་སོས་བསམ་དཔྱད་མུན་མཚན་ནས་དགུར་སོ་
ཉི་དྲུའི་ཐོག་ལྟ་ལྟ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་མཁས་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ་ལྟ་
རམས་པའི་མཚན་རྟགས་བཞེས་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱད་ཉིད་དུ་སྐབས་སྤྱི་གསུམ་ཀྱི་
སྟོན་སྤྱི་བ་ལ་སྤྱུགས་སྟོ་ཆེ་གཙོག་ཏུ་གཞོལ་ནས་ལོ་ཤས་ནས་སྤྱུགས་རམས་པའི་
མཚན་རྟགས་བཞེས། ཁོང་གིས་མདོ་སྐབས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ས་པ་སྤྱད།
རྟེན་གནས་གཞན་ལ་འདྲ་སྤྱད་རས་ཀྱི་གཟིགས་པ་གཡོ་བར་མཚན་པས་བཅུ་
ལྔ་གྱི་རྟེན་གནས་སལ་མོ་ཆེར་སྤྱད་ས་པ་ཐོན་པའི་མཁས་དབང་གི་ཆོས་སོན།

མོ་རབས་ལྷ་བཅུའི་མཐུག་ཙམ་ལ་པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་འཕོ་འཕྱར་རྒྱབས་
པོ་ཆེ་བྱུང་ཞིང་། དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དུས་བབ་ཀྱི་གོ་མ་བཅོད་དང་མཐུན་པའི་

མཛད་པ་བསྐྱབས་བཞེད་མཛད་པ་དང་། རང་གི་རིག་པའི་བདུན་ཅི་སྟོབ་བྱ་
 རྣམས་ལ་དམ་པའི་ལུང་དང་རིགས་པའི་ལམ་ལས་རི་ལྗེ་བ་བཞེན་ཏུ་འཕངས་
 མེད་ཏུ་སྦྱོན་ཏེ་འཆད་ཁྱིད་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱར་ཏུ་བཞེས་ནས་དཔེ་འབྱུང་དང་མེར་
 ལྷ་ལྷ་མོ་འང་ཐག་བསྐྱངས་སོ།

དེ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་སྟོན་ལ་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཞེས་པའི་གོང་ཆག་
 གིས་མ་ནར་བའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཡང་འོས་མིན་བརྒྱར་བཞོད་བྱ་ཡུལ་ཏུ་རྒྱར་
 དཀོས་བྱུང་ཡང་། རྒྱུ་རུ་ཕྱོགས་སུ་ཤར་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བྲགས་དཀོངས་
 དཀྱེལ་ཆེའི་རང་ནས་རིག་པའི་གནས་ལ་ཤར་སྤྱོད་ཞིབ་བཅོམ་ཐོག་དུས་དེའི་
 མཆེམས་ནས་བཟུང་བྱ་སྐད་ཡིག་དང་དངོས་གཙུག་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོབ་ལྟོན་གྱི་
 གཞི་རྩ་མ་ལེ་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཉམས་ཞིབ་མཛད་པ་དེས་དུས་མཁུས་དབྱེད་
 གཞི་འཛོལ་བརྒྱ་དང་མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་སྟོར་གྱི་དབྱེད་བརྒྱར་ཞིབ་འཇུག་
 སྐབས་མིན་ཏུ་རྒྱན་པ་བྱུང་ལུགས་གང་དེའི་གསུང་ལས་ཐོས།

ལམ་དེའང་ཕྱི་ནས་ཅི་ཞིག་ལྟར། ལྟོན་རྒྱལ་རོ་མཆུངས་གཤོ་རན་ཅན།
 གཟུ་ལུམས་རྣམས་ཀྱིས་རང་དགྲགས་པ། གསོ་མཛད་མིག་རྒྱར་མགོན་ཅིག་
 ཤར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བར་དུས་རབ་པར་ཆད་ཀྱིས་རྒྱན་པས་དེ་མིག་
 ཅིག་ན་ལྟོན་རྒྱལ་གཟུ་ལུམས་སོགས་ཀྱི་བབ་ཙལ་རྩ་ཆོགས་ཀྱི་དུན་ཡོང་གིས་
 དཀར་ནག་དཔེ་ཞིག་གོ་སྟོན་ནས་མི་རྣམས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཏུ་ལུས། འོན་
 ཏང་སྟོན་ནག་རི་ལྟར་སྤྱག་ཀྱང་ཆེ་ཟེར་ཅན་གྱི་འོད་ཟེར་མཐར་སྤྱག་གསལ་བ་
 རི་བཞེན་ཏུ་མཁས་དབང་གཞན་དང་འདྲ་བར་དམ་པ་དེ་ཉིད་ལའང་དག་
 འབྱུང་བྱུང་ནས་འཇུག་མར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མི་ཉམས་གྲོང་འཕེལ་དང་།
 ཉམས་པ་སོར་རྒྱད་ཀྱི་མཛད་ཆེན་སྤྱག་ཐོག་བྱ་བཞེད་དེ། སྤྱིར་བཏགས་དབྱེད་
 མི་རིགས་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་མོ་དང་། རོད་རྫོངས་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱི་བཤད་
 རྟེན་སྟེང་ཏུ་ཞབས་སོར་འཁོད་ནས་རབ་ཏུ་སྦྱོན་ཅིང་བརྗེད་ལ་ཕྱེད་པ་གསལ་
 ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ། ལྟོན་མ་བཞུགས་པ། མགོན་གྱི་བའི་ཆོས་དྲུང་དཀར་

པོ་འི་སྒྲི་དབྱངས་དང་བཅས་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བརྟེན་པ་པོ་
 རི་ཁོ་མཆོན་པོ་ལས་ཤེས་རབ་དང་ཡོ་ཤེས་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་འབར་ལ་སྒྲི་དང་
 ལྷན་ལ་བརྟེན་འབྲས་ཀྱི་གོ་ཆས་ལྷུ་བས་པའི་སྐལ་ལྷན་སྒྲོབ་མ་རྒྱལ་པ་ཀྱངས་ཀྱི་སྒྲོབ་ས་
 པའི་ལྷན་པ་བསལ་ཏེ་སྒྲོ་སྒྲོས་ཀྱི་པར་ཁ་འབྱེད་ཅིང་དགེ་བའི་ལོ་རྟོག་གི་འབྲས་
 དུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའི་འོད་སྟངས་རབ་ཏུ་འཕྲོ་བའི་སྲིད་པའི་མིག་ཆེན་པོར་གྱུར་
 ཏོ། །གང་གིས་བསྐྱངས་པར་མཛད་པའི་སྒྲོབ་པའི་ཆོགས་ཀྱང་མདོ་དབྱས་
 ཁམས་དང་མེས་རྒྱལ་ནང་ས་བཅས་གང་སར་བྱལ་ནས་ཡོད། རི་སྐད་དུ།
 གང་ཞིག་སྒྲོ་བཟང་སྒྲོ་བ་མེད་ལྷན་བརྟེན་པ་ཅན། ལྷན་པར་རབ་གྲགས་ཆོག་
 བཟང་ཞེས་ལྷན་པ་ཡི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་སྒྲུ་བ་ཡིན་པ་ཤི།
 བཤད་པས་སྒྲུ་ཁོ་འི་ནང་ན་ཉི་མ་བཞེད་ཏུ་ལྟམ། ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་དོ།

བཤེས་གཞིའི་དམ་པ་མཆོག་གིས་འཆད་ཁྲིད་ཀྱི་མཛད་པ་བསྐྱངས་པ་
 དང་དུས་མཚུངས་སུ་ལྷགས་ཆོམ་རིན་བུལ་མང་དག་ཅིག་བདག་ཅག་ཀྱི་རབས་
 པར་འཛོག་གནང་མཛད་ཡོད། ཁོང་གིས་ལྷ་སྤྱིར་《བོད་ཀྱི་ཆོག་མཛད་ཆེན་
 མོ་》སྟགས་ཆོམ་དེ་བ་གྲགས་ཅན་མང་པོར་བྱེད་ག་མཛད་པ་དང་། དུས་རབས་
 ཁག་ས་སའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཆོས་འབྱུང་གི་མིང་ཆོག་གསལ་བདེར་འབྲེལ་ཆེད་
 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》དང་། 《དེ་བཅར་དམར་པོ་》《བོད་ཀྱི་
 དེ་བཅར་དཔྱད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་འི་སྒྲི་དབྱངས་》《མི་དབང་རྟོགས་བརྟོད་》སྟགས་ལ་
 དཀའ་གནད་མཆན་འབྲེལ་གནང་བས་དེ་དག་ནི་བོད་རིག་པའི་བར་མཛོད་དུ་
 རྒྱུ་ལེན་པའི་གསེར་གྱི་ཉེ་མིག་ལྷ་ལྱུར་གྱུར་ཡོད། གང་དེས་མཛད་པའི་
 《དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་》དང་《བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལྱུང་འབྲེལ་སྐར་
 བཤད་པ་》《བོད་ཀྱི་དཀར་ཆག་རིག་པ་》《སྟན་ངག་ལ་འབྲེལ་ཆུལ་ཆོག་རྒྱན་
 རིག་པའི་སྒྲི་འབྱེད་》སྟགས་ལྷགས་ཆོམ་གྲགས་ཅན་དུ་མ་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་གང་
 ཉིད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྤུལ་བའི་ལེགས་སྒྲེས་ཡིན་ལ་བདག་ཅག་ཁ་བ་
 རི་པས་འཛམ་དུ་སྤྱིང་གི་ཤེས་རིག་ལ་སྤུལ་བའི་སྒྲེས་ཀྱི་ཆོམ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྒྲས་

མེད་རེད།

མོང་སྐྱོམ་ལྷགས་ཚུལ་ལས་《དྲུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་》ནི་དམ་པ་གར་དེའི་སྐྱ་ཆེ་ཤིས་པའི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་མྱོང་བཅུད་བརྟུན་པའི་འབྲས་ཀྱི་ཡིན་ཅིང་། ལྷགས་ཚུལ་དེའི་ཆེད་དུ་བཟང་བྱ་བཞི་བཅུར་ཉེ་བའི་བརྟུན་བཞུགས་བརྟུངས་ནས་བར་གསལ་ནས་བྱུང་ལ་དུས་ཆོད་དམ་འཛིན་གྱི་ལྷག་ལས་གནང་བ་དང་། མཁམ་བརྟུན་གཞི་ཉ་ཅང་རྩ་བ་པའི་སྐབས་སུ་འང་ལྟ་ས་དང་། དེ་ཅིན། ཡ་རི་བཅས་ཀྱི་སྐྱ་ཁང་གི་གཞི་མ་གྱི་འོག་ཀྱི་སྐྱ་པོ་ལས་པས་བཙོས་པར་དཀར་པའི་རལ་བ་བྱུང་དུ་བསད་ནས་ལེགས་ལྷུ་གནང་བ་ཞིག་རེད། ཆོག་མཛོད་འདི་ནི་ད་པན་ཐོད་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཆ་ཆོང་ཤོས་དང་འབྲེལ་བཟད་རྒྱས་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པས་ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྐྱབ་སྐྱོང་དང་ཉམས་ཞིབ་གནང་མཁན་ཆོར་རིག་པའི་མཁའ་ལམ་དུ་ནམ་འཕང་གཙོད་པའི་གསོག་ཚལ་གནང་བ་ཡིན་པས་གར་དེའི་མཛོད་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་མྱིར་དུན་མི་མེད་མཁན་སུ་ཞིག་མཆིས་སམ།

གར་དེའི་ལྷགས་ཚུལ་《ཐོད་ཀྱི་ཆོས་མྱོད་ལྱུང་འབྲེལ་སྐོར་བཟད་པ་》ཞེས་པ་དེ་ནི་ཆོད་སྐབས་དངོས་གཙུག་བྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྟ་རྒྱལ་ལ་ཉམས་ཞིབ་མཛོད་རྗེས་དཔུང་བརྟུན་ཞིབ་འཇུག་ཐབས་ལམ་ལས་ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་སྐབས་རིམ་པའི་དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལྷགས་དང་། ཆབ་མྱོད། ཆོས་ལྷགས་བཅས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་ཉེ་ཆོས་མྱོད་ལྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལྷགས་དེ་སོགས་མར་རི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། རྗེས་སུ་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་གོ་རིམ། མཁམ་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཙུ་འཛོར་སོང་བའི་གནས་ལྷགས་བཅས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་གནང་ཡོད་པས་དེ་ནི་རྒྱན་སྒྲིལ་གྱི་ཉམས་ཞིབ་གནང་ཐབས་དང་དེར་དུས་རིག་གསར་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ལྱུང་འབྲེལ་གནང་བའི་མཆོན་རྟགས་ཤིག་དང་། མྱོར་བས་པར་རིག་གསར་ཞིབ་འཇུག་གི་བརྒྱད་ལམ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ཀྱང་གཏོད་ཡོད།

《བོད་ཀྱི་དཀར་ཆག་རིག་པ་》ཞེས་པ་དེའི་ནང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟན་འགྲུབ་ཀྱི་ལྟུང་ལོ་བཟུང་གསུང་རབ་རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་བསྐྱེགས་པའི་ཉམས་ཐོང་སྐྱོགས་བསྐྱེམས་མཛད་ནས་བོད་ཀྱི་བྱང་ཆོས་དང་མཐུན་པའི་དཀར་ཆག་བཟོ་རྒྱའི་ཐད་ཀ་ཐོད་དང་། ཡང་ནགས། རྩེ་ཆོན་ཚུལ་པ་པོ། ཚུལ་མིང་། བམ་གངས། བོད་གངས། རང་དོན་གནད་བསྟུས། ཡིག་གཟུགས་མ་དཔེ་སྐད་ཀྱི་རྩེ་བོ་དཀོས་ལྷགས་སྒྲིབ་ལ་དགེ་མཆོན་དུ་མ་དང་ལྟན་པའི་དཀར་ཆག་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ལྷགས་ལེགས་བསྐྱེགས་གནང་ཡོད།

རྩེ་བཅུན་དམ་པ་གང་དེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཆོས་ལྷགས་སྒྲིབ་གསུང་སྐད་ཡིག་སྐད་ཀྱི་ཁོངས་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ནང་དོན་ཕུན་སྲུང་ཆོགས་པའི་བཀའ་ཚོམ་མཛད་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་བོད་རིག་པའི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་རྩྭ་རིང་ཆོད་མཐོན་པོ་ཞིག་དང་འདྲ་བར་རི་རྩིད་བར་འགྱུར་ལེར་གནས་ལེས་ལགས།

དེ་ལྟར་རྩེ་བཅུན་དམ་པ་གང་དེས་འཆད་ཚིད་ཚུལ་གྱི་མཛད་པ་ལྟར་བཞེད་པའི་ལུང་མེ་སྐང་(༡༧༧༧)ལོའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉེན་ཨ་རིའི་གྲང་ཁྱེར་ལོ་སར་གྱེ་ལེས་སུ་ཞིབ་ཆེན་པོར་བཞུན་པར་ལྟར་ཏོ།

བཤེས་གཞིན་དམ་པ་གང་དེས་མཛད་པར་བྱིས་དྲན་ལྟ་སྐབས་སུ་གང་ཉིད་སྐུ་འཆོ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་སྐང་ཚུལ་ལྟུང་ལེར་ཡིད་ལ་འཆར་བཞིན་འདུག།

ཕན་ཚུང་བདག་གིས་བོད་སྐད་སྐད་སྐྱོབ་ཆེའི་བོད་ཡིག་ཆོན་ཁག་ཏུ་སྐྱོབ་གཉེར་བྱེད་པའི་དུས་སུ་གིང་སྐང་(༡༧༥༥)ལོར་དམ་པ་དེ་ཉིད་པེ་ཅིང་ནས་བོད་སྐད་སྐྱོབ་ཆེར་ཕྱག་ལས་གནང་བར་ཕེབས་གིང་། སྐབས་དེ་དུས་གང་དེའི་འཆད་ཁྲིད་ཀྱི་བདུན་ཅིའི་བཞོ་སྐལ་ཐོབ་སྟེང་ལ། ལུས་རང་མེ་སྐྱེག་(༡༧༥༦)ལོར་སྐྱོབ་གྲུ་ཐོན་རྩེས་སྐྱོབ་གྲུ་དེ་རང་གི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱོབ་དཔྱད་ཁང་དུ་ལས་བཞོས་གནང་བྱུང་བས་ལས་ཀའི་འབྲེལ་བས་ཕྱིན་པས་མཁས་དབང་གང་དེར་ལུང་མཛུང་སྐྱོབ་སྐྱོན་ལྟ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པ་དང་། མེ་ལོས་

(༡༧༥) ལོར་གང་གི་དགོངས་བཞིན་ལྷན་གྲུས་རང་པོ་ཅིན་མི་རིགས་ལོ་གྲང་
 དུ་དཔྱད་གཞི་འཛུལ་བསྐྱེད་ལས་ལྷན་མངགས་པ་དང་། དེ་ནས་གང་དེའི་ཕྱག་
 ཟུར་འབྲངས་ནས་པེ་ཅིན་དུ་འབྲེལ་ཡོད་ལས་དོན་སྦྱབ་པའི་བཞོ་སྐལ་བཟང་པོ་
 ཡང་ཚོབ་ཆོང་། དེའི་ལོར་མཁས་དབང་གང་གི་དེ་གིས་གྲུང་གོ་པོད་རིག་པའི་
 ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་ལས་འཛིན་སྐྱ་གཞོན་གྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་དང་།
 དེའི་ལྷོ་མ་འབྲུག་(༡༧༥༥) ལོར་གྲུས་པ་པོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་
 ལྷ་ལས་སྤྱོད་པས་པས་མཁས་དབང་དམ་པ་དེ་དང་འབྲེལ་འདྲིས་རྗེ་ཟབ་དུ་སྤང་
 བས་གྲུས་པའི་ཉམས་ཞིབ་ལས་ཀ་དང་འཛོ་བ་སོགས་ཚུགས་གང་ཐད་ལ་ཐུགས་
 འཁྱར་ཟབ་བཞེས་མཛད་ཆོང་ཡོད། དུན་རིང་གོམས་འདྲིས་ལས་ཐུགས་བརྩེ་
 དང་མཁྱེན་པས་རིག་ལམ་གྱི་གནད་སྟོན་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་མི་ཚོས་དང་མཐུན་
 པའི་གདམས་པ་ཡང་གང་མང་གནད་ཆོང་བ་དང་། བདག་གི་བཟང་མི་ལྷ་
 ཐུག་ལའང་གཅེས་སྤྱོད་ཟབ་མོ་གནད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་ལྟའི་བཀའ་དྲིན་
 འཛིན་མའི་གཞིར་སྤྱད་ན་ཡང་འདེགས་པར་ག་ལ་ལུས།

གང་དེས་བཤང་བྱ་བ་ཐུ་ཐུག་བཞི་ཅུ་རིང་གི་རལ་བ་ལས་བརྒྱམས་པའི་
 འབྲས་ལྟ་《དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ་》ཉེ་ཆར་པར་སྐྱབ་གནད་བ་དེ་ནི་
 མཁས་དབང་མཚོག་ལ་རྗེ་སྤྱད་བར་རྗེས་དྲན་བྱ་བའི་མཚོན་ལྟར་ཡིན་པ་སྟོན་
 མེད་ལ། ད་ལམ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེད་ཁང་ནས་གྲུང་གང་གི་གསུང་ཚིག་
 ཚུགས་བཞིགས་པར་སྐྱབ་གནད་སྤྱི་གདམ་བཟང་གོ་ཚོས་དང་འབྲེལ་མཁས་
 དབང་གང་གི་དེ་གི་ཞུ་སྤྱོད། གང་སྤྱོད་འཛོ་བཞེས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱ་འཛིན་ཕྱག་
 རིགས་རྣམས་ཀྱལ་ར་འཕྱོད་ལས་ཀྱི་མཚོ་མཚོག་ནས་ཐུན་ལ་གསུང་འབྲས་པར་
 བསྐྱབ་གྱི་མཚམས་སྤྱོད་ཞིག་འབྲེ་དགོས་བཀའ་ནན་དུ་ཐེབས་པར་བྱ་རྒྱ་རྒྱ་
 བརྒྱག་པ་དང་། གཞན་ཡང་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་གང་གི་དེ་གི་ཞུ་སྤྱོད་ལྷ་ལྷ་
 སོར་རིག་པའི་བཀའ་དྲིན་ལྷན་དྲན་གྱི་དུང་མཁས་མཚོན་དོད་དུ་གྲུང་གོའི་པོད་
 རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་ཚོས་ཐུགས་ཞིབ་འཇུག་ཆན་པའི་ཆན་གཙོའི་

མིང་འཛིན་པ་དག་འདུལ་དུ་འཁོད་པས་སྒེལ་སྒྲུབ་ས་རང་སྒེལ་བ་འདིས་ཀྱང་
དམ་པ་གང་གིད་ཀྱི་བྱུགས་དགོངས་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལས་པའི་རྒྱུར་ཀྱུར་ཅིག

ཀྱང་གོ་བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་
ཚོས་ལུང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་དབུ་འཛིན།
ཞིབ་འཇུག་པ་གཞིན་པ་དག་འདུལ་གྱིས།
བོད་རབ་ཀྱང་བཅུ་བདུན་པའི་རྩ་ན་ལོ་
ལྷི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོའི་བོད་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ གིན།

དཀར་ཆག

- ཁོད་ཀྱི་དཀར་ཆག་རིག་པ། (1)
- རྩོན་འཁྱེད་ཀྱི་འགྲི། (1)
- དང་པོ། དཀར་ཆག་ཟེར་བའི་གོ་དོན་དང་དེའི་ལུས་པ། (3)
- གཉིས་པ། ཁོད་དུ་དཀར་ཆག་རི་ལྟར་བྱུང་བའི་ལྷ་ཆུས། (10)
- གསུམ་པ། གནའ་རབས་ཀྱི་དཀར་ཆག་རིག་པ། (27)
- བཞི་པ། དཀར་ཆག་ཆུས་འཁྱིར་བལྟས་གསུམ་འགོད་ཆུལ་དང་དེའི་
ལག་ལེན་གྱི་རེའུ་མིག་ (55)
- ལྔ་པ། ཆུ་ཡིག་དང་ཁོད་ཡིག་གི་བཀའ་བརྟན་འཕྱར་དཀར་ཆག་ཞིབ་བལྟར་
དང་ཆུ་ཆུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁོད་ཡིག་གི་དཔེ་ཆའི་དཀར་ཆག་ (62)
- མ་རྒྱལ་བལྟར་པ། (66)
- དཔོན་ཕྱི་དཀར་ཆག་རྒྱིག་ལྟར་སྒྲོར། (68)
- ཁོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་དང་དཔར་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་འགའ་
ཞིག་རྒྱུར་བྱེད་པ། (74)
- ཞིང་རྒྱུར་སྒྲུབ་ཁོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་ལས་དོན་ཆོགས་འདུའི་ཐོག་
གི་གཏམ་བཤད། (121)
- གནའ་རབས་དཔེ་རྒྱུ་ལྟར་ལེགས་རྒྱིག་རྒྱུར་གྱི་
བསམ་འཆར། (129)
- ཁོད་ཀྱི་དཔར་རྒྱུ་ (137)
- དཔག་བསམ་འཁྱི་ཤིང་གི་ལེའུ་དེ་དཀར་ཆག་ (143)
- དཔག་བསམ་འཁྱི་ཤིང་གི་ནང་དོན་དང་བྱུང་ཆོས། (150)

- ཡིག་རིགས་རྒྱག་ཅུ་ཙ་བཞི། (151)
- སྤྱི་དྲུས་ཀྱི་སྒོག་མའི་ཟླ་བ་ལྷའི་རིང་ཙ་བའི་རྒྱང་ལྷ་ཆགས་
 རྒྱལ་དང་ལྷས་དབྱིབས། (156)
- སྤྱི་དྲུས་ཀྱི་སྒོག་མའི་ཟླ་བ་ལྷའི་རིང་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྷ་ཆགས་
 རྒྱལ་དང་ལྷས་དབྱིབས། (157)
- གནས་ལྷ་སྤོ་སྤོ་ཙ་དབྱུ་མ་ལ་རྩ་མ་དང་རྒྱང་མས་མདུད་པ་
 དཀྱི་རྒྱལ། (158)
- ཙ་འཁོར་རྒྱག་གི་མིང་དང་འདབ་གངས་མདོག་དབྱིབས་
 རྩ་སྤྱོད་སྤྱོད། (159)
- ཙ་དབྱུ་མ་དང་རྩ་མ། རྒྱང་མ་གསུམ་གྱི་མིང་དང་གནས་མདོག་
 རྒྱ་རྒྱལ་རེའུ་མིག་ (159)
- སྤྱིང་ཁའི་སྤྱོད་སྤྱོད་མཆམས་ཀྱི་ཙ་བརྒྱད་སྤོ་སྤོ་མིང་དང་རྒྱས་པ་
 ཆགས་རྒྱལ་སྤོགས། (160)
- ད་ཡན་ལྷ་རྒྱས་སྤོག་འཁོར་པའི་སྤོ་མ་གནས་རྒྱལ། (161)
- དཔེ་རྒྱན་དཀོན་རིགས་ཀྱི་དཔེ་སྤོ་བསྐྱུ་རྒྱབ་མཛད་པ་ཁག་གཅིག་ ... (165)

བོད་ཀྱི་དཀར་ཆག་རིག་པ།

སྐྱོན་འགྲོའི་སྤྱིང་གཞི།

གངས་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོད་ལོངས་སུ་བསྐྱོད་པའི་བོད་ཡུལ་གྱི་སྤྱིང་ས་འདིར་
 སྐྱོན་ལྟོན་ལོ་རྒྱུ་བ་དང་བརྗེ་ཏེ་ནུས་ཀྱིས་རྒྱ་དཀར་ནག་དང་། ཡི་ཡུལ། ཁ་ཆེ་
 སྐྱོན་གྱི་སྤྱད་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་རབ་དང་། དེའི་དཀོང་ས་འབྲེལ་དང་
 བཅས་པའི་བསྐྱོན་བཅས་མང་པོ་བོད་སྤྱད་ཏུ་བསྐྱུར་བ་དང་། རང་རིགས་ཀྱི་
 རལས་པ་མང་པོས་མཛད་པ་སྐྱོན་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་། རྒྱུ་བ་ལྟ་བུ་
 སྐྱོར་ལ་སྐྱོན་བསམ་སྐྱོབ་གཉེར་དང་། ཞིབ་འཇུག་བརྟག་དཔྱད་ཅི་འདྲ་ཞིག་
 རྒྱུ་དཀོས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་ལ་ཉེ་བར་མཐོ་བའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ལྷན་སྐྱུ་
 ཆོགས་པ་ཡོད་ཐོག མང་པོ་ཞིག་ནི་མིང་དཔར་ཏུ་བསྐྱོན་སྤྱང་བ་དང་། དེ་
 འཕྲོས་དཔར་ཏུ་བསྐྱོན་མ་སྤྱང་བ་དང་། དཔར་ཏུ་སྐྱོན་མ་སྤྱང་པར་ལུས་པ་
 ཡང་ཏེ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན རང་རེ་ཡོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་བཅུ་
 རལ་རིག་པའི་གནས་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་གྱི་རིག་གནས་ནོར་ཁུའི་གཏེར་ཆེན་
 གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་བང་མཛོད་ལྟ་བུར་སྐྱུར་ཡོད། འོན་ཀྱང་རིག་གནས་
 གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ལའི་ལོ་བཅུའི་གོང་ཆག་ལྱང་བ་དང་ཆབས་ཅིག དེང་
 སང་རྩོས་བཀོལ་བའི་བོད་ཡིག་འདི་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་ད་ཕན་ལོ་
 ཆིག་སྟོང་སྐུལ་བསྐྱུ་ལྟག་ཙམ་གྱི་རིང་གསོག་འཛག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་
 ལྷན་སྐྱུ་ཆོགས་པ་དེ་དག་རྩ་མེད་རང་བཞིན་ལྟར་པའི་གཏོར་བཞིག་སོག་པ་
 འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱང་བྱན་ནི་དེ་སྐྱོན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་སྤྱང་བ་རེད།